

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دفتر آلیا گرانادا، شمال افریقا
برگردان: مجله جنوب جهانی
فرستنده: عثمان حیدری
۰۲ جون ۲۰۲۵

بیوتروریسم: قتل پابلو نرودا، صدای بی‌بدیل چیلی

انگیزه‌ای پلید، فرصتی مهیا، پنهان‌کاری و سلاح مرگبار

پابلو نرودا، نامی که در سال ۱۹۷۳ در قامت یک چهره جهانی می‌درخشید، تنها یک شاعر نبود؛ او یک بسیج‌کننده کاریزماتیک (بزرگ آرا) بود. آن‌گونه که ولودیا تاینل‌بوم، از حزب کمونیست چیلی، صدایش را «کشیده، تو دماغی و ناله‌مانند» توصیف می‌کرد، اما همین صدا عمیقاً در روح مردم، در کارگران و زحمتکشانی که با احترام و ارادت به او گوش می‌دادند، نفوذ می‌کرد. اگر نرودا پس از کودتا از چیلی خارج می‌شد و دعوت رئیس‌جمهور مکسیکو، لوئیس اچه وریا، و تلاش‌های سفیر گونزالو مارتینز کوربالا به ثمر می‌نشست، او می‌توانست در مکسیکو، قطب قدرتمندی برای محکوم کردن دیکتاتوری ایجاد کند. این همان برنامه‌ای بود که در سر داشت.

مرگ نرودا، نه تنها به دلیل جایگاه رفیع ادبی‌اش، بلکه به خاطر شرایط غم‌انگیز و مشکوکی که آن را احاطه کرده بود، همواره موضوع بحث و بررسی‌های فراوانی بوده است. محتمل‌ترین سرنخ، ردپای کیمیائی است: مرگ بر اثر مسمومیت با سم بوتولینوم، مرگبارترین سلاح بیولوژیک، که گفته می‌شود در آزمایشگاه‌های «بوتانتان» برزیل در شکم او تزریق شده است. (رجوع شود به «جنایات کیمیائی پینوچیت»، صفحات ۱۶۶-۱۶۱) کتاب «قتل پابلو نرودا» اثر فرانسیسکو مارین کاسترو، با دقت بی‌نظیری، رویدادهای منجر به مرگ او را مستند می‌کند. این روایت جامع، بر پایه اسناد رسمی سرویس‌های اطلاعاتی چیلی، برزیل، ارجنتاین و ایالات متحده، گزارش‌ها، نظرات پزشکی قانونی (به‌ویژه گزارش وایسهار/مک‌مستر) و شهادت شاهدان آن روزهای تاریک در چیلی، از جمله همسرش ماتیلده اوروتیا، دستیارش مانوئل آریا، پرستاران کلینیک سانتا ماریا، و سفرای مکسیکو،

سویدن و فرانسه، شکل گرفته است. این کتاب، سال به سال، تصویری وحشتناک از سرکوب سیاسی را ترسیم می‌کند که پس از کودتا علیه وحدت مردمی در ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۳، با همدستی پزشکی قانونی، شکل گرفت. مرگ نرودا در ۲۳ سپتامبر ۱۹۷۳، تنها دوازده روز پس از کودتا علیه دولت سالوادور آلنده و وحدت مردمی، نمادی قدرتمند از وحشیگری فاشیستی است که در آن دوران رها شده بود.

روایت رسمی که مرگ او را به سرطان پیشرفته نسبت می‌دهد، توسط محققان مختلف، از جمله فرانسیسکو مارین کاسترو، زیر سؤال برده شده است. مارین بر لزوم درک سال‌های پایانی زندگی شاعر برای رمزگشایی از دلایل واقعی مرگ او تأکید می‌کند. او در متن خود استدلال می‌کند که: «برای درک مرگ نرودا و دلایل احتمالی دیکتاتوری برای حذف او دو هفته پس از کودتا، لازم است سال‌های پایانی زندگی او، نه فقط ساعات، روزها و هفته‌های آخر، شناخته شود.» (صفحه ۱۱۹)

نرودا: شاعری مبارز در برابر استبداد

نرودا در سال‌هایی که به عنوان دیپلمات در فرانسه حضور داشت، به مدافعی پرشور از مس چیلی بدل شد و فعالانه با تحریم اقتصادی تحمیل شده توسط انحصارات آناکوندا و کنکوت به مقابله برخاست. تعهد او به دفاع از وحدت مردمی و مشارکتش در یونسکو برای ترویج فرهنگ چیلی، نشانه‌های روشنی از تعهد قوی کمونیستی و نقش اصلی او در عرصه سیاسی آن دوران است. همین عوامل او را به تهدیدی برای رژیم فاشیستی تبدیل کرد که با کمک سیا، سازمان‌های اطلاعاتی ارجنتاین و برزیل، و نیز سازمان‌های نازی، کنترل کشور را به دست گرفته بود.

با پیشروی در خواندن کتاب، آشکار می‌شود که مرگ نرودا یک رخداد مجزا نبود، بلکه بخشی از یک برنامه سیستماتیک برای سرکوب مخالفان دیکتاتوری بود. عملیات‌های مخفیانه سازماندهی شده توسط دولت برای خاموش کردن صداهای مخالف، گواهی بر ناامیدی و ترسی است که در آن زمان حاکم بود. نرودا نماینده آرمانی از آزادی و عدالت بود که بسیاری می‌ترسیدند دوباره ظهور کند. به همین دلیل، قتل او نه تنها به دنبال حذف یک رهبر، بلکه ارعاب نسلی کامل بود که آرزوی تغییر داشت.

این کتاب همچنین نشان می‌دهد که چگونه میراث نرودا فراتر از مرگ غمانگیز او دوام آورده و به نمادی از مقاومت تبدیل شده است. شعر و فعالیت او همچنان الهام‌بخش کسانی است که در نقاط مختلف جهان علیه ظلم مبارزه می‌کنند. از طریق یک بررسی عمیق و مستند، اهمیت یادآوری نرودا نه تنها به عنوان یکی از بزرگان ادبیات، بلکه به عنوان مدافع خستگی‌ناپذیر حقوق و آزادی‌ها تأیید می‌شود.

در نتیجه، تحلیل قتل پابلو نرودا ما را در یک بستر تاریخی غرق می‌کند که در آن ادبیات و مبارزه طبقاتی در هم تنیده شده‌اند. بررسی دقیق زندگی و مرگ او، تأملی انتقادی در مورد مبارزه برای عدالت در دوران تاریکی را ممکن می‌سازد و به ما یادآوری می‌کند که حافظه جمعی برای تجلیل از کسانی که در مبارزه برای جهانی بهتر جان باخته‌اند، اساسی است.

یاد و حقیقت بر مرگ پیروز خواهد شد، رفقاء!

منبع: «قتل پابلو نرودا»، فرانسیسکو مارین کاسترو، انتشارات سیبو، چیلی، ۲۰۲۴

دفتر اطلاع‌رسانی آلبا گرانادا، شمال افریقا